

Bieżące zagadnienia i problemy dotyczące opracowania projektu PZO

dr Michał Korniluk

II spotkanie Zespołu Lokalnej Współpracy
Rutki-Kossaki

21 maja 2024 r.

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Białymstoku

Plan prezentacji

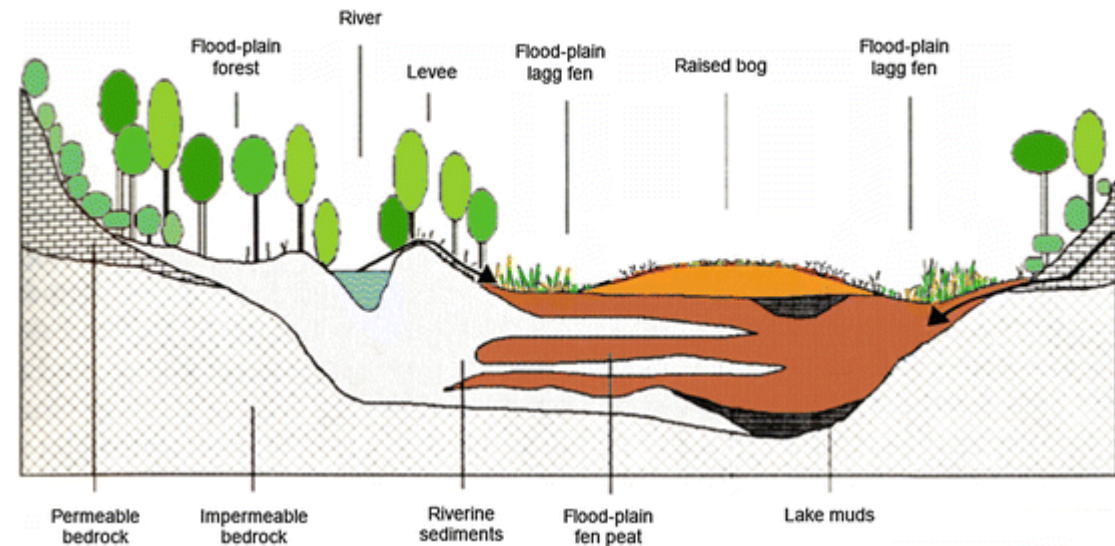
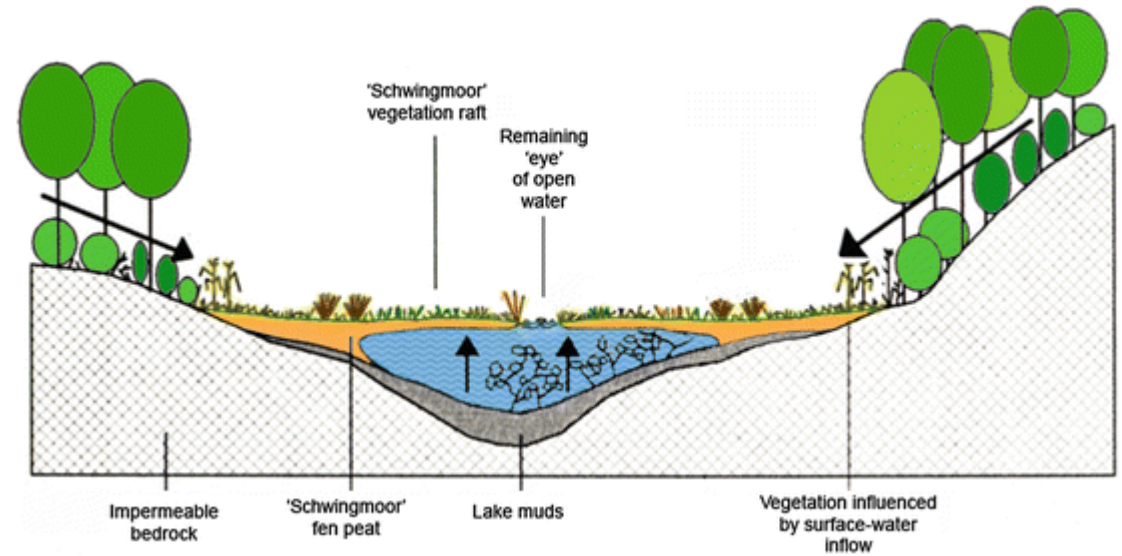
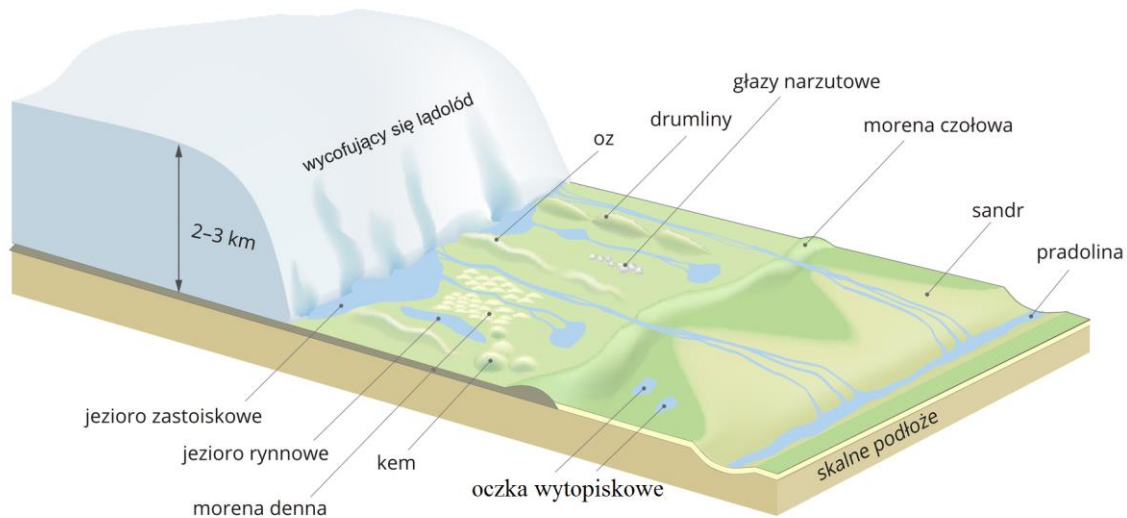
- Woda, torfowisko, ptaki i rolnictwo
– szukanie kompromisu
- Podstawy prawne zarządzania wodą
w urządzeniach melioracji wodnych
- Udział różnych sposobów użytkowania
łąk
w obszarze

Geneza geomorfologiczna

Obszar Natura 2000 Bagno Wizna położony jest w dolinie rzeki Narew i stanowi część pradoliny Biebrzy-Narwi znajdując się w jego najbardziej wysuniętym na południe tzw. czwartym basenie Biebrzy. Od Bagien Biebrzańskich oddziela je stożek napływowy rzeki Narwi (Wilk i in. 2010).

Od wody do torfowiska

Dolny Basen Biebrzy – tak kiedyś mogły wyglądać torfowiska na Bagnie Wizna

Funkcja torfowisk w środowisku

Regulacja procesów zachodzących na lądzie, w wodzie i w atmosferze

- Retencja wody
- Oczyszczanie wody
- Zmniejszenie ryzyka powodzi i lokalnych podtopień
- Kształtowanie mikroklimatu
- Cenne siedliska przyrodnicze
- Pochłaniają CO₂ z atmosfery

Torfowiska zajmują ok. 3% powierzchni kontynentów, a zmagazynowane jest w nich dwa razy więcej węgla niż we wszystkich lasach na Ziemi (lasy pokrywają ok. 30% powierzchni kontynentów).

Źródło: <https://www.bagna.pl/zglebiaj-wiedze/torfowiska-a-klimat>

NAKLADEM POLSKIEGO TOWARZYSTWA
ZNAŃ RELIGIJNYCH

PROF. INŻ. ST. TURCZYNOWICZ

MELIOROWANIE I ZAGOSPODAROWANIE TORFOWISK

WYDANIE II

Pierwsza książka
w języku polskim

Autor - Turczynowicz, Stanisław.
Tytuł - Meliorowanie
i zagospodarowanie torfowisk
Wydawnictwo - Warszawa: Państwowy
Instytut Wydawnictw Rolniczych.
Rok wydania - 1949.
Numer inwentarzowy - 15.

WARSZAWA 1949

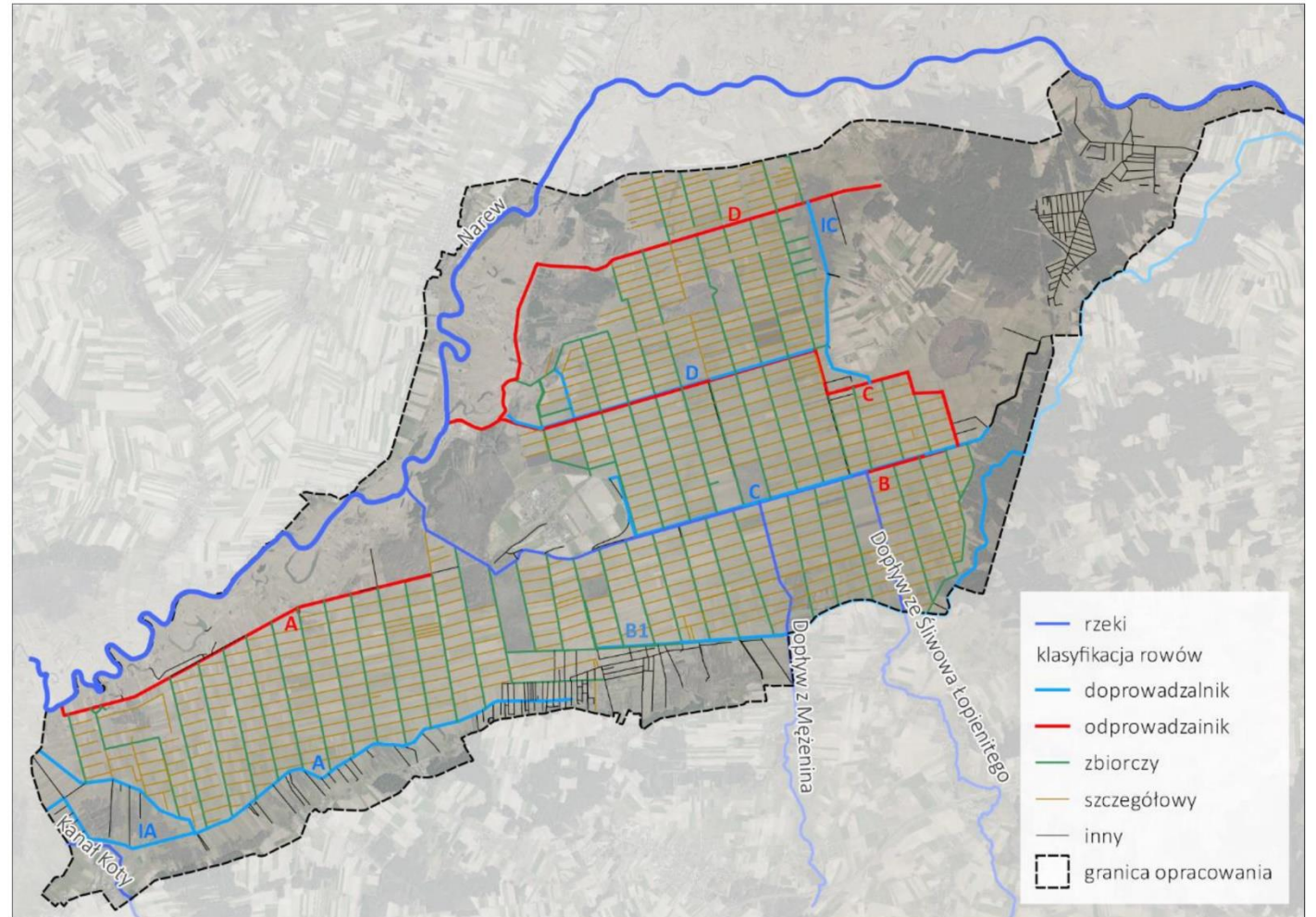
PAŃSTWOWY INSTYTUT WYDAWNICTW ROLNICZYCH

Pierw
Autor -
Tytuł -
i inte
Wydawn
izdate
litera
Rok wy
Numer

Melioracja w OSO Bagno Wizna

W latach 60. XX wieku torfowiska Bagna Wizna zostały zmeliorowane na cele rolnicze. Prace melioracyjne wpłynęły na obniżenie poziomu wód gruntowych, co zatrzymało procesy torfotwórcze, doprowadziło do mineralizacji i zmurszenia wierzchniej warstwy torfu i w konsekwencji obniżenia się rzędnej terenu.

Gęsta sieć rowów melioracyjnych (łącznie 765 km) **obecnie bez infrastruktury spowalniającej (Kolendo i in. 2022) odpływ wód z obszaru może wpływać niekorzystnie na stan zachowania siedlisk ptaków, ale też ogranicza produkcję roślinną i powoduje lokalne podtopienia.**

Ryc. 8. Klasyfikacja istniejącej sieci rowów i cieków zgodnie z projektem melioracji z lat 60. XX wieku (źródło: opracowanie własne na podstawie archiwalnych projektów melioracji i danych GUGiK).

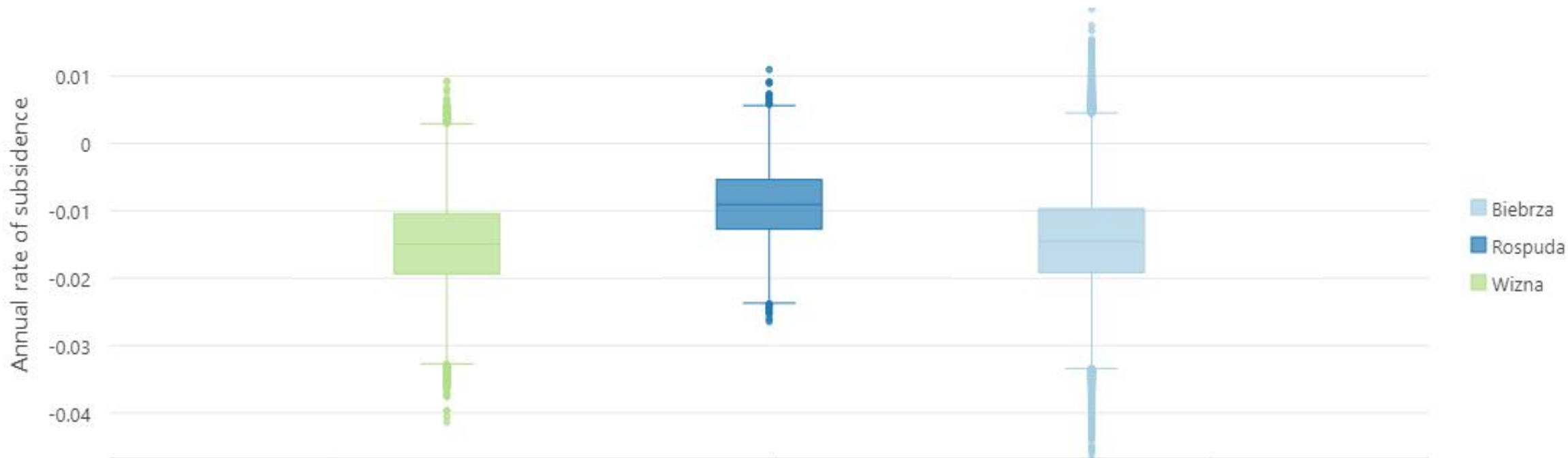

Fot. Michał Korniluk

V: 53°05'37.69" E: 22°34'24.86" Aktualna Skala 1:50000

Osiadanie torfowisk wynikające z procesu murszenia torfu (decesja gleby)

Ryc. 2 Roczny poziom osiadania terenu dla Bagna Wizna (średnia: 0.15 m/rok), torfowisk Biebrzańskiego Parku Narodowego (średnia: 0.14 m/rok) oraz torfowisk w dolinie Rospudy (średnia: 0.009 m/rok).

Na Bagnie Wizna osiadanie terenu może osiągać wartości nawet **30 - 40 cm/10 lat!**

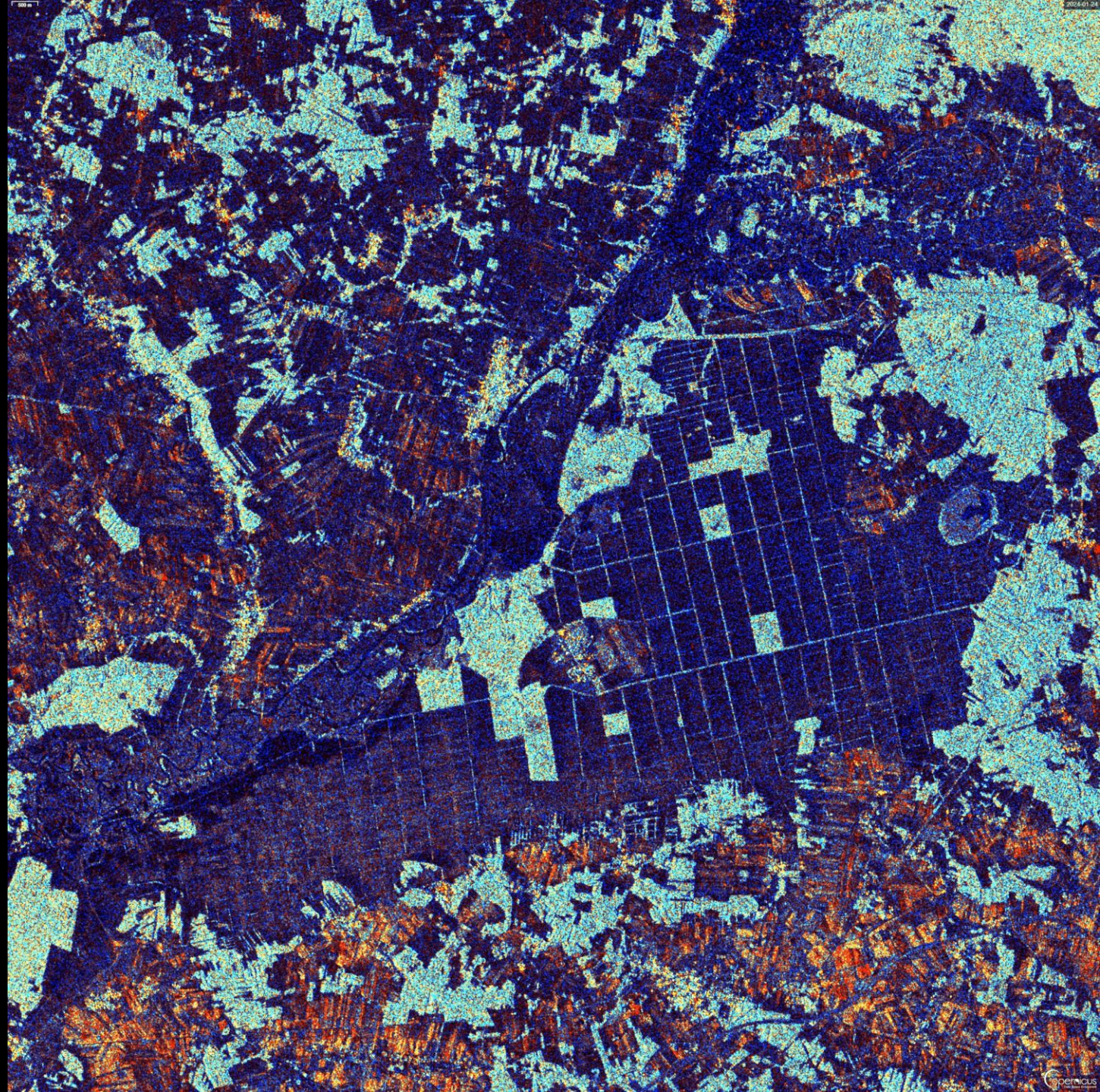
Źródło: **Ghezelayagh P. & Grygoruk M.** Impacts analysis of changing land use on peatlands health, remotely: A comparison of three distinct peatland sites in NE Poland – *w przygotowaniu*

Równiny zalewowe doliny Narwi w OSO Bagno Wizna

Fot. Michał Fabiszewski

Zasięg zalewu obszaru
Bagno Wizna na podstawie
obrazowania z satelity
Sentinel 2 w okresie
24 stycznia – 29 kwietnia 2024

Sentinel 2 – OSO Bagno Wizna 9 marca 2024

Sentinel 2 – OSO Bagno Wizna 28 IV 2024

gatunki najbardziej

wrażliwe na:

- przesuszenie siedlisk
- wczesne prace agrotechniczne
- wczesne pokosy

Wodniczka

Dubełt

Kuлик

wielki

Utrata siedliska lub niższa
jakość siedlisk

Intensywne i **nowoczesne** rolnictwo

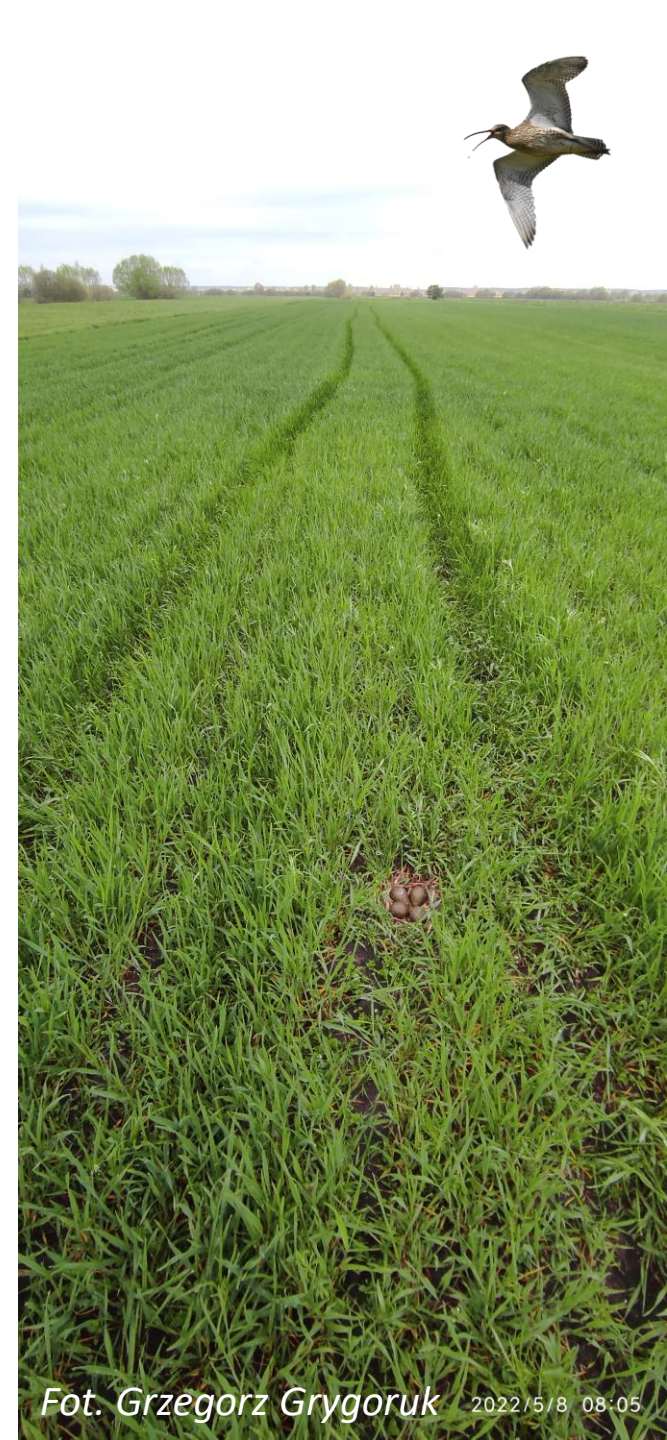
- Wymaga wczesnych i wielu prac agrotechnicznych
- Zapewnia wysoką wydajność
- Jest niezbędne dla utrzymania wielu gospodarstw rolnych
- Jest ważnym elementem życia społeczności wiejskiej
- Zapewnia nam żywność

Niska produktywność

Fot. Michał Korniluk

Fot. Grzegorz Grygoruk 2022/5/8 08:05

Wiele gatunków ptaków chętnie gniazduje na intensywnie użytkowanych łąkach, ich lęgi mają jednak niewielką szansę przetrwania

Czy PZO dla obszaru Natura 2000 może zakazać intensywnego rolnictwa na gruntach prywatnych?

- PZO nie wprowadza zakazów;
- PZO może zachęcić do zmiany praktyk rolniczych poprzez wskazanie programów rolno-środowiskowo-klimatycznych i zaplanowanie innych subwencji;
- Wszelkie działania związane z użytkowaniem łąk na rzecz ochrony przedmiotów ochrony są fakultatywne;

Dobra współpraca RDOŚ, NGO i lokalnych

Fot. Piotr Świętochowski

Fot. Tomasz Tumiel

Fot. Grzegorz Grygoruk

Programy RŚK vs użytkowanie intensywne

Interwencje rolno-środowiskowo-klimatyczne
PS WPR 2023-2027

Dodatkowa płatność (m.i.)

W. 1.7 (2 pokosy po 15 czerwca): 1 055 - zł/ha

W. 1.9 (1 pokosy po 1 sierpnia): 1 555 zł/ha

W. 1.8 (2 pokosy po 30 czerwca): 1 347 zł/ha

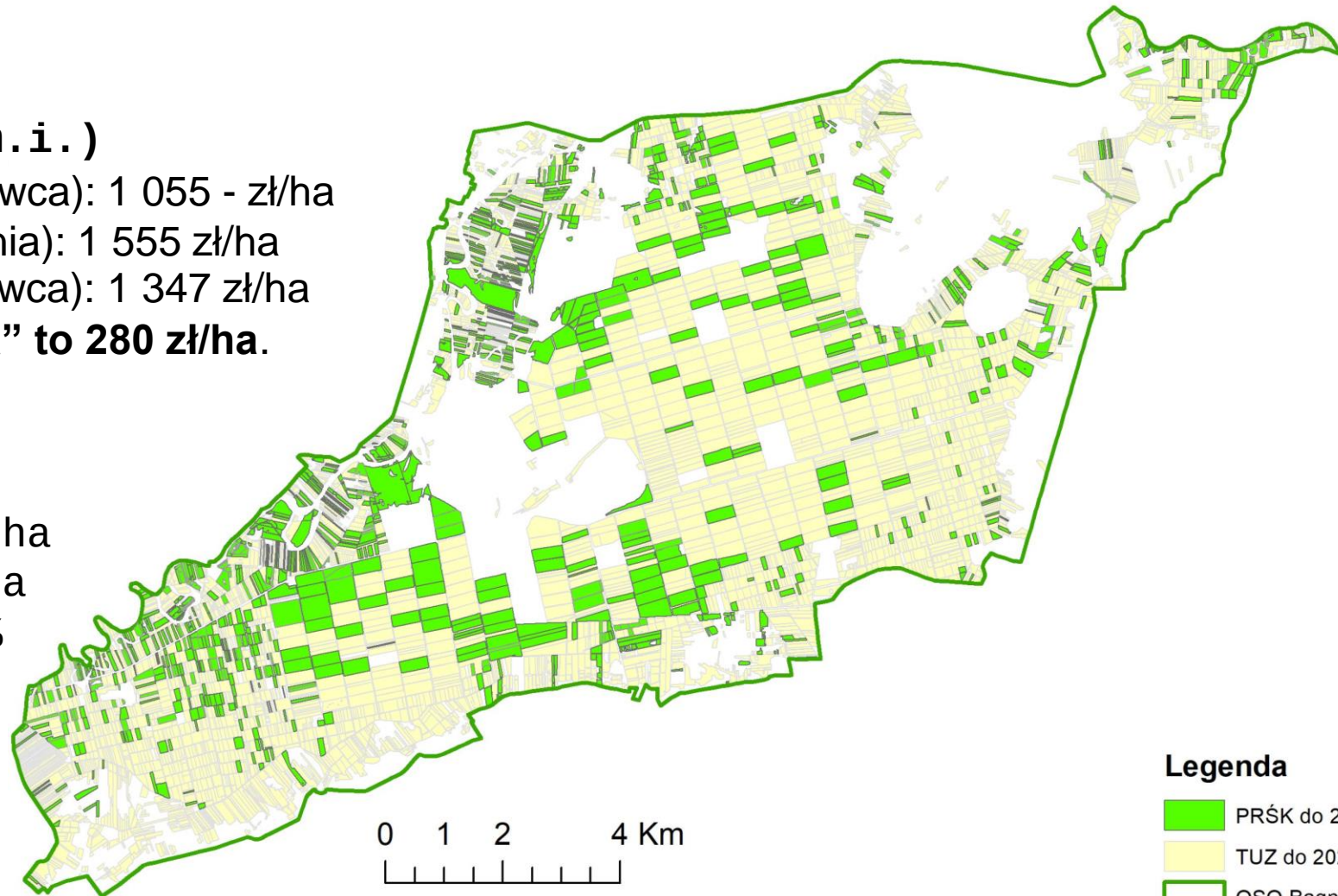
+ płatność retencyjna” to 280 zł/ha.

Ograniczenia (m.i)

Nawożenie do 60 kg N/ha

Prace agro. do 1 marca

Pow. niekoszona 5-10%

Legenda

- PRSK do 2023 ARIMR
- TUZ do 2023 ARIMR
- OSO Bagny Wizna

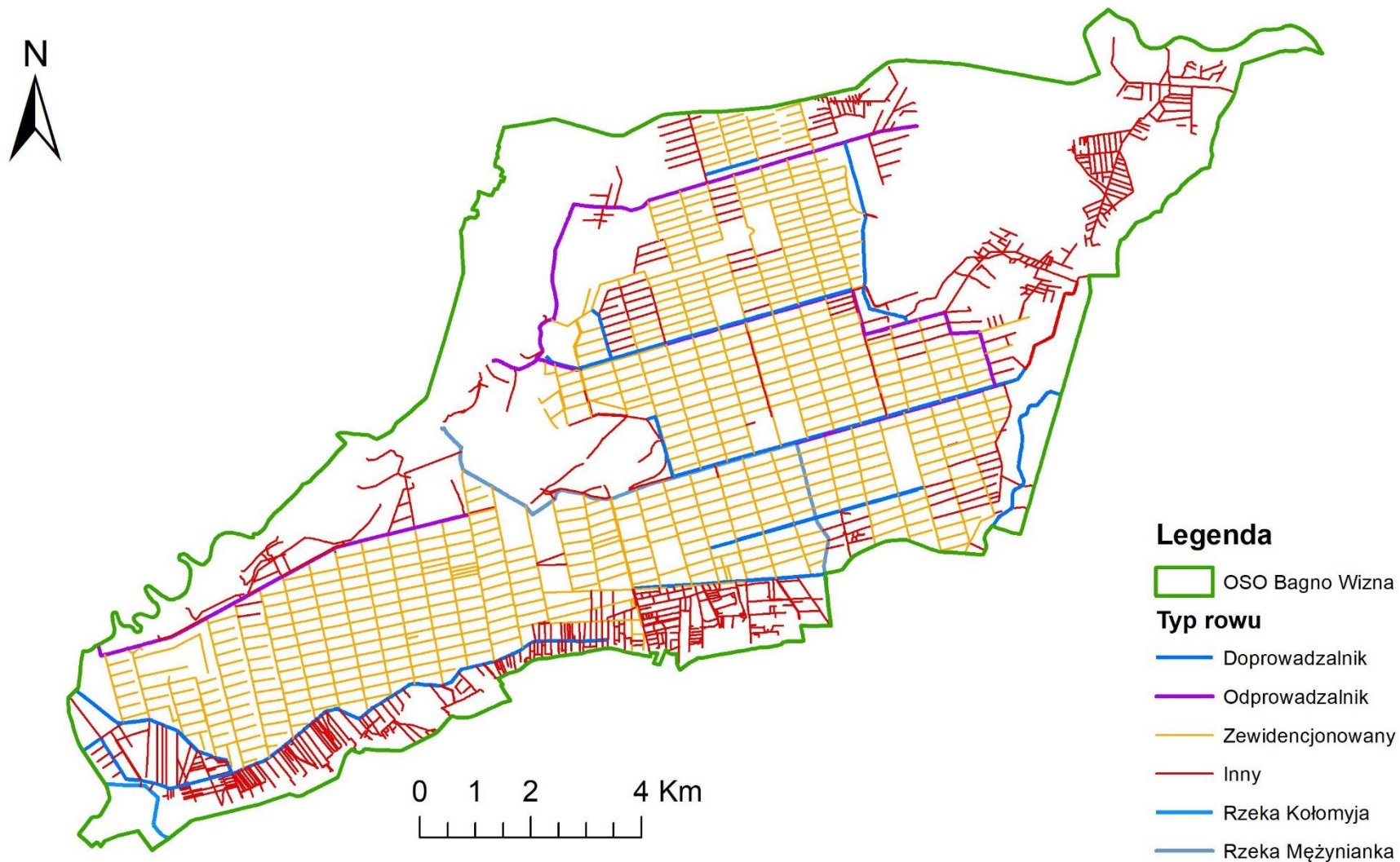
Mozaika różnych sposobów użytkowania

Wysokie uwilgotnienie się

Cieki i urządzenia melioracji wodnych

OSO Bagno Wizna, 14 kwietnia 2022

Fot. Michał Korniluk

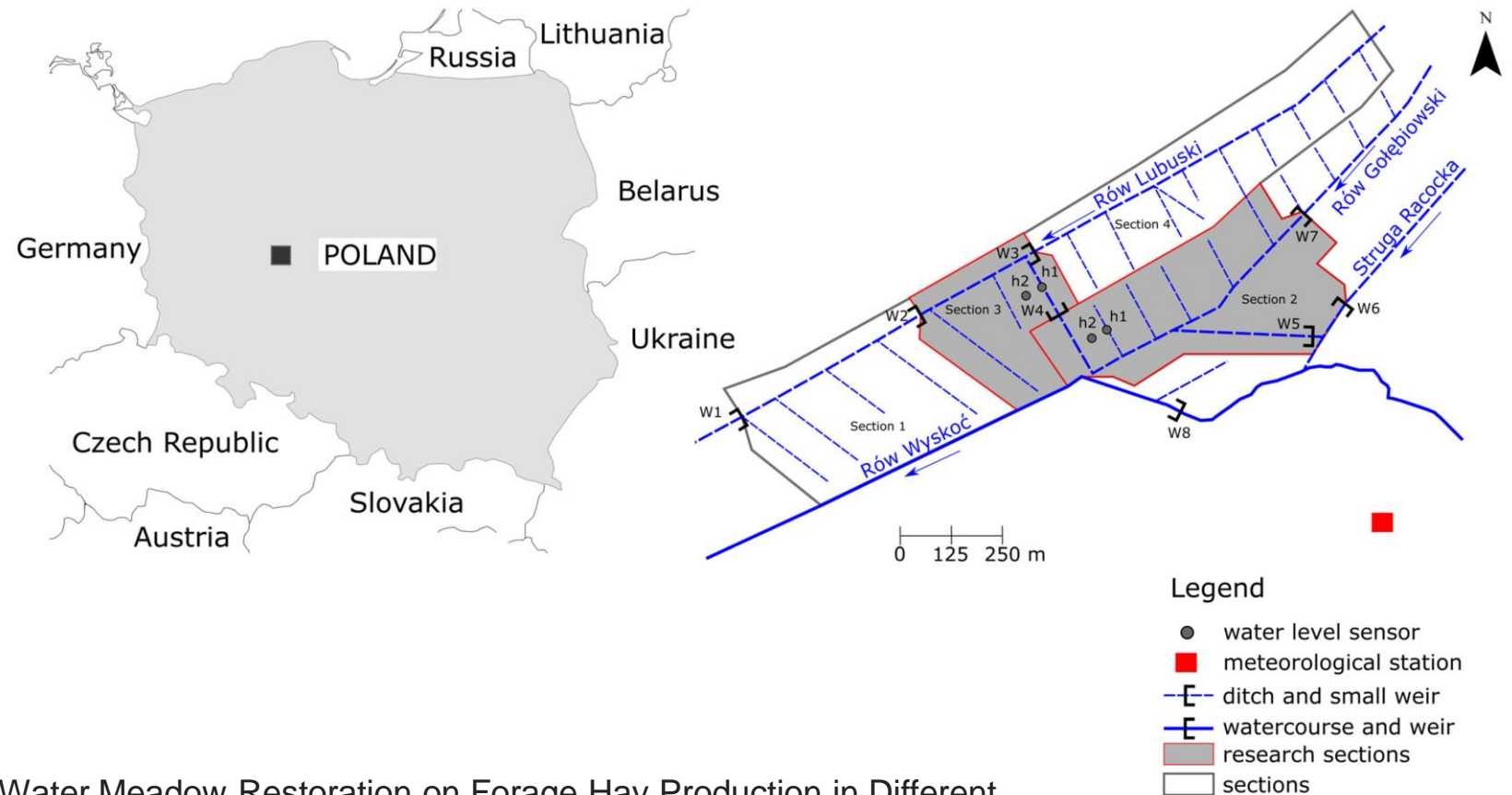

OSO Bagno Wizna , okolice ujścia Gaci - 6 maja 2024

Fot. Michał Korniluk

Zarządzanie wodą (również zmniejszenie odpływu) jest niezbędne w intensywnym rolnictwie, gdyż może zapewniać większą produkcję siana i zmniejsza degradację gleb.

Wzrost produkcji siana o 32% na nawodnionych polderach

Gminna Spółka Wodna w Rutkach - 2

Załącznik do Uchwały
Zebrania Założycielskiego
Gminnej Spółki Wodnej
w Rutkach

STATUT GMINNEJ SPÓŁKI WODNEJ W RUTKACH

Rozdział 1 Sprawy ogólne

- § 1. Nazwa Spółki Wodnej brzmi: Gminna Spółka Wodna w Rutkach, zwana dalej „spółką”.
- § 2. Siedzibą spółki jest miejscowość Rutki Kossaki, adres: ul. 11 Listopada 7, 18-312 Rutki Kossaki
- § 3.1. Terenem działania spółki jest obszar gminy Rutki
- 2. Nadzór i kontrolę nad działalnością spółki sprawuje Starosta Zambrowski.
- § 4. Czas trwania spółki – nieokreślony.

Rozdział 2 Cele spółki oraz sposób i środki służące do osiągnięcia tych celów.

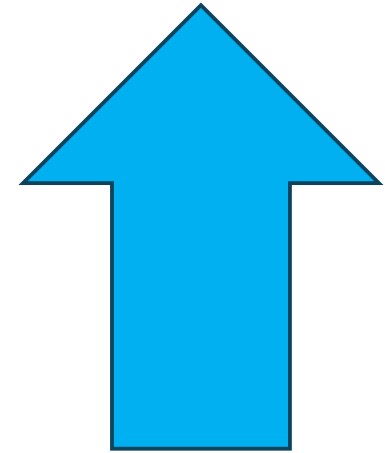
- § 5. Celami spółki są:
  - 1/ wykonywanie urządzeń melioracji wodnych szczegółowych;
  - 2/ utrzymanie, eksploatacja i konserwacja urządzeń melioracji wodnych szczegółowych;
  - 3/ prowadzenie racjonalnej gospodarki wodą na terenach zmeliorowanych;
  - 4/ prowadzenie innych prac na zmeliorowanych użytkach rolnych w celu poprawy zdolności produkcyjnej gleb;
  - 5/ wykonywanie innych robót na terenie objętym działalnością spółki, a związanych bezpośrednio z istniejącymi urządzeniami melioracji wodnych szczegółowych;
  - 6/ spółka wodna realizując swoje cele kieruje się zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zachowaniem dobrego stanu ekologicznego środowiska na obszarze swojego działania.
- § 6. Spółka osiąga swoje cele w drodze:
  - 1/ wykonywania zadań systemem gospodarczym;
  - 2/ zleceń wykonywania zadań i prac innym podmiotom w myśl przepisów ustawy o zamówieniach publicznych;
  - 3/ wykonywania zadań przez członków spółki;
  - 4/ nadzoru i kontroli nad realizacją zadań na obszarze działalności spółki;
  - 5/ przygotowywania lub opracowywania założeń techniczno-ekonomicznych oraz projektów technicznych inwestycji melioracji wodnych szczegółowych.
- § 7. Do osiągnięcia celów spółki służą:
  - 1/ składki i inne świadczenia członków oraz osób fizycznych i prawnych nie będących członkami spółki oraz instytucji;
  - 2/ wpływy z majątku i zyski netto uzyskane z działalności gospodarczej, które przeznaczają się w całości na cele statutowe spółki;
  - 3/ pomoc udzielana przez Państwo oraz jednostki samorządu terytorialnego.

Rozdział 3 Prawa i obowiązki członków spółki.

- § 8. 1. Członkami spółki są: osoby fizyczne, osoby prawne będące właścicielami lub posiadaczami nieruchomości objętych działalnością spółki, wymienione w załączniku do

Wyzwanie w zarządzaniu wodą na Bagnie Wizna

PZO - Utrzymanie wilgotnych
siedlisk ptaków przy jednoczesnym
umożliwieniu ekstensywnej
gospodarki łąkarskiej

Regulacja poziomu wody
umożliwiająca użytkowanie łąk
zgodnie z potrzebami właścicieli
gruntów, w tym intensywnego
użytkowania łąk

Aktywne zarządzanie wodą

- wymaga infrastruktury (\$\$\$)
- wymaga konserwacji zastawek (\$\$)
- wymaga konserwacji rowów (\$)
- wymaga obsługi (\$\$\$)
- wymaga kontroli (\$)
- **pozwała regulować poziom wody**

Bierne zarządzanie wodą

Ryc. 82. Przykład progu spowalniającego odpływ wód powierzchniowych zamontowanego w nadleśnictwie Babimost w ramach projektu *Mała retencja nizinna* (źródło: babimost.zielonagora.lasy.gov.pl).

- wymaga infrastruktury (\$)
- wymaga konserwacji zastawek (\$)
- wymaga konserwacji rowów (\$)
- wymaga zarządzania (0)
- wymaga kontroli (\$/0)
- **nie pozwala regulować poziomu wody**

A może jedno i drugie?

Prawo wodne – co to jest **rów** i **zastawka**?

Rozdział 2 - Objasnienia określeń ustawowych

pkt 47 **rów** – rozumie się przez to sztuczne koryto prowadzące wodę w sposób ciągły lub okresowy, o szerokości dna mniejszej niż 1,5 m przy ujściu;

pkt. 65 **urządzenie wodne** - rozumie się przez to urządzenia lub budowle służące do kształtowania zasobów wodnych lub korzystania z tych zasobów, w tym:

lit. a) urządzenia lub budowle piętrzące, przeciwpowodziowe i regulacyjne, a także kanały i **rowy**,

Art. 17. 1. Przepisy ustawy dotyczące:

pkt. 3 urządzeń wodnych – stosuje się odpowiednio do:

lit. a **urządzeń melioracji wodnych** niezaliczonych do urządzeń wodnych,

Art. 197. 1. Urządzeniami melioracji wodnych są:

pkt 1 **rowy** wraz z **budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie**

Prawo wodne – co to są melioracje?

Art. 195. Melioracje wodne polegają na **regulacji stosunków wodnych** w celu polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy.

Art. 198. Przy planowaniu, wykonywaniu oraz **utrzymywaniu urządzeń melioracji wodnych** należy kierować się potrzebą **zachowania zróżnicowanych biocenoz polnych i łąkowych**, **koniecznością osiągnięcia dobrego stanu wód** oraz koniecznością osiągnięcia **celów środowiskowych**, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz w **art. 61.**

Art. 61. 1. **Celem środowiskowym dla obszarów chronionych jest osiągnięcie norm i celów wynikających z przepisów, na podstawie których te obszary chronione zostały utworzone**, przepisów ustanawiających te obszary **lub dotyczących tych obszarów**, o ile nie zawierają one w tym zakresie odmiennych uregulowań.

Prawo wodne – kto odpowiada za rowy

Art. 188. 1. Utrzymywanie **urządzeń wodnych** należy do ich właścicieli i polega na **eksploatacji, konserwacji oraz remontach** w celu zachowania ich **funkcji**.

Art. 205. Utrzymywanie **urządzeń melioracji wodnych** należy do zainteresowanych **właścicieli gruntów**, a jeżeli urządzenia te są objęte **działalnością spółki wodnej** działającej na terenie gminy lub związku spółek wodnych, w którym jest zrzeszona spółka wodna działająca na terenie gminy – **do tej spółki** lub tego związku spółek wodnych.

Art. 208. Właściciele gruntów, na które **urządzenia melioracji wodnych** wywierają korzystny wpływ, oraz właściciele gruntów i nieruchomości sąsiednich są obowiązani **umożliwić wejście na grunt w celu utrzymania tych urządzeń**.

Art. 441. pkt. 3. **Spółki wodne** mogą być tworzone w szczególności do wykonywania, utrzymania oraz eksploatacji urządzeń, w tym urządzeń wodnych, służących do:

ust. 3 melioracji wodnych oraz **prowadzenia racjonalnej gospodarki na zmeliorowanych gruntach**;

Jak eksploatować, konserwować oraz remontować urządzenia melioracji wodnych?

1. Umożliwianie regulacji stosunków wodnych
2. Zachowanie funkcji:
  - a) polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy
  - b) zachowanie zróżnicowanych biocenoz polnych i łąkowych
  - c) osiągnięcie dobrego stanu wód
  - d) osiągnięcie celów środowiskowych
3. Prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej.

Przykład 1 – konserwacja/oczyszczenie rowu bez możliwości redukcji odpływu wody

1. Umożliwia regulację stosunków wodnych – **NIE**
2. Zachowanie funkcji:
  - a) polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy – **TAK/NIE**
  - b) zachowanie zróżnicowanych biocenoz polnych i łąkowych - **NIE**
  - c) osiągnięcie dobrego stanu wód - **NIE**
  - d) osiągnięcie celów środowiskowych - **NIE**
3. Prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej - **NIE**

Przykład 2 – konserwacja/oczyszczenie rowów z możliwością redukcji odpływu wody

1. Umożliwia regulację stosunków wodnych – **TAK**
2. Zachowanie funkcji:
  - a) polepszenia zdolności produkcyjnej gleby i ułatwienia jej uprawy – **TAK (NIE)**
  - b) zachowanie zróżnicowanych biocenoz polnych i łąkowych – **TAK (NIE)**
  - c) osiągnięcie dobrego stanu wód - **TAK**osiągnięcie celów środowiskowych – **TAK (NIE)**
3. Prowadzenia racjonalnej gospodarki wodnej – **TAK (NIE)**

Dlaczego na ponad 700 km rowów nikt nie odbudował żadnej zastawki?

? decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach (*raport oddziaływania na środowisko*)

! zgłoszenie do RDOŚ z art. 118 - ustawa o ochronie przyrody

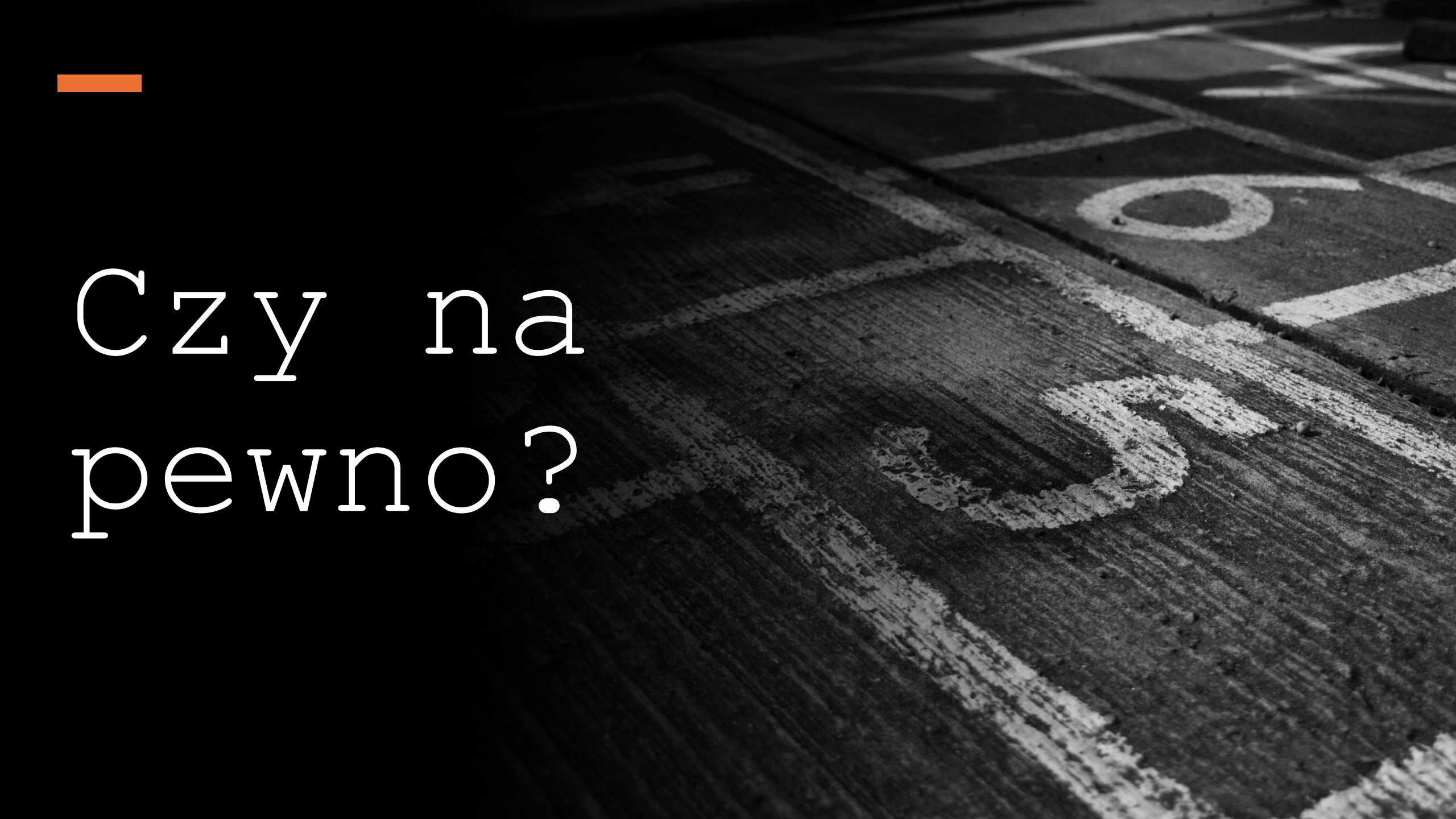
? zgoda wodnoprawna (*operat wodnoprawny*)

? decyzja o warunkach zabudowy

? pozwolenie na budowę (*projekt budowlany, mapa zasadnicza etc.*)

Czy na
pewno?

Czy można na własną rękę zbudować zastawkę? Czy próg spowalniający odpływ piętrzy wodę? Czy zastawka/próg to budowla piętrząca?

Budowla piętrząca [Prawo wodne] – budowla umożliwiająca stałe lub okresowe piętrzenie **wód powierzchniowych ponad przyległy teren lub naturalny poziom zwierciadła wód**

Budowla piętrząca [Roport MS w sprawie warunków dla budowli hydrotechnicznych] – każda budowla hydrotechniczna [*służąca gospodarce wodnej oraz kształtowaniu zasobów wodnych i korzystaniu z nich*], umożliwiająca stałe lub okresowe piętrzenie **wody oraz substancji płynnych lub półpłynnych** ponad **przyległy teren albo akwen**

Czy hamując odpływ wody z torfowiska piętrzymy wody powierzchniowe ponad naturalny poziom zwierciadła wód?

NIE

Czy zastawka/próg spowalniający odpływ wody z torfowiska to budowla piętrząca?

TAK/NIE

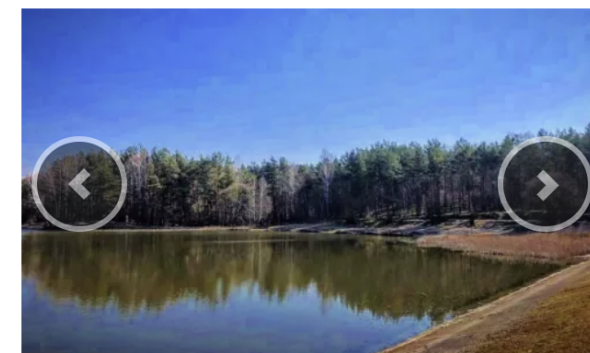
Ułatwienia dla rolników - prorotencyjne zmiany w Prawie wodnym

Utworzono: 06 kwiecień 2022

Przebudowa systemów melioracyjnych bez zbędnych formalności, a także możliwość wykonania stawów retencyjnych do 5000 m² powierzchni i 3 m głębokości jedynie na zgłoszenie – to najważniejsze zmiany w ustawie Prawo wodne. Dzięki uproszczonym przepisom rolnicy zyskują zachętę do retencjonowania wody na własnej ziemi, co pozwala optymalnie nawadniać uprawy bez konieczności drenowania zasobów wód podziemnych. Więcej prorotencyjnych inwestycji w zlewniach rolniczych prowadzą również Wody Polskie – wszystko dzięki przyznaniu możliwości ubiegania się o setki milionów złotych dofinansowania ze środków Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich.

W dobie zmian klimatycznych, skutkujących częstszym występowaniem suszy i powodzi, szczególnie ważna jest racjonalna gospodarka wodna, dzięki której można przeciwdziałać tym zjawiskom. Ma to ogromne znaczenie na terenach wiejskich, które są narażone na niedobory wody i suszę rolniczą, ale też problem podtopień. Lokalne działania z zakresu małej retencji pozwalają gromadzić wodę i zatrzymać lub spowolnić spływ wód. Poprawiają bilansu wodny w okolicy, dzięki czemu możliwe jest odpowiednie nawodnienie upraw, czyli w efekcie wyższe plony. Budowa śródpolnych oczek wodnych, zbiorników, stawów, zastawek, czy przepusto-zastawek na rowach melioracyjnych, a także tworzenie nadwodnych pasów roślinności i zadrzewień wpływa korzystnie na rozwój bioróżnorodności i odtwarzanie tradycyjnych krajobrazów rolniczych oraz pozwala zredukować

POLECANE ARTYKUŁY

Odtwarzamy potencjał retencyjny
Zbiornika Ruda

NASZE JEDNOSTKI

Wody Pol...

Informacje

Prawo wodne

- Art. 395. Pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego **nie wymaga**:
- 11) zatrzymywanie wody w rowach, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem;
- 12) hamowanie odpływu wody z obiektów drenarskich, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem;
- 13) przechwytywanie wód opadowych lub roztopowych za pomocą urządzeń melioracji wodnych, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem;

Prawo wodne

- Art. 395. Pozwolenia wodnoprawnego albo zgłoszenia wodnoprawnego **nie wymaga:**
- 15) przebudowa rowów w celu zatrzymywania wody, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na przebudowę rowów w celu zatrzymywania wody;
- 16) przebudowa obiektów drenarskich w celu hamowania odpływu wody, jeżeli zasięg oddziaływania nie wykracza poza granice terenu, którego zakład jest właścicielem, lub terenu znajdującego się w zasięgu oddziaływania, gdy zakład posiada uprzednią pisemną zgodę właścicieli gruntów objętych oddziaływaniem na przebudowę obiektów drenarskich w celu hamowania odpływu wody;

Prawo wodne

Art. 395a. 1. Przed wykonaniem robót, czynności lub urządzeń wodnych, o których mowa w art. 395 pkt 15 i 16, jest wymagane dokonanie powiadomienia:

- 1) właściwego organu Wód Polskich – w przypadku robót, czynności lub urządzeń wodnych wykonywanych przez podmioty inne niż Wody Polskie;
- 2) ministra właściwego do spraw gospodarki wodnej – w przypadku robót, czynności lub urządzeń wodnych wykonywanych przez Wody Polskie.

Prawo wodne

2. Powiadomienie zawiera:

- oznaczenie zakładu dokonującego powiadomienia z podaniem jego siedziby i adresu;
- 2) określenie:
  - a) celu planowanych do wykonania robót, czynności lub urządzeń wodnych,
  - b) stanu prawnego nieruchomości, na której jest planowane wykonanie robót, czynności lub urządzeń wodnych,
  - c) w sposób opisowy zakresu planowanych do wykonania robót, czynności lub urządzeń wodnych, podstawowych parametrów charakteryzujących te roboty, czynności lub urządzenia wodne oraz warunków ich wykonania,
  - d) lokalizacji robót, czynności lub urządzeń wodnych, które są planowane do wykonania, z podaniem nazwy lub numeru obrębu ewidencyjnego wraz z numerem lub numerami działek ewidencyjnych oraz ich współrzędnymi,
  - e) planowanego terminu rozpoczęcia robót lub czynności.

Zawsze OBLIGATORYJNE zgłoszenie do RDOŚ!

- Art. 118. 1. Zgłoszenia regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska wymaga prowadzenie, na obszarach form ochrony przyrody, a także w obrębie cieków naturalnych, następujących działań:
  - 2) melioracji wodnych;
  - 4) innych działań obejmujących roboty ziemne mogące zmienić warunki wodne lub wodno-glebowe.
  - 5. Zgłoszenia należy dokonać przed uzyskaniem pozwolenia na budowę, pozwolenia wodnoprawnego lub pozwolenia na realizację inwestycji w zakresie budowli przeciwpowodziowych, a jeżeli te pozwolenia nie są wymagane - **przed rozpoczęciem działań**

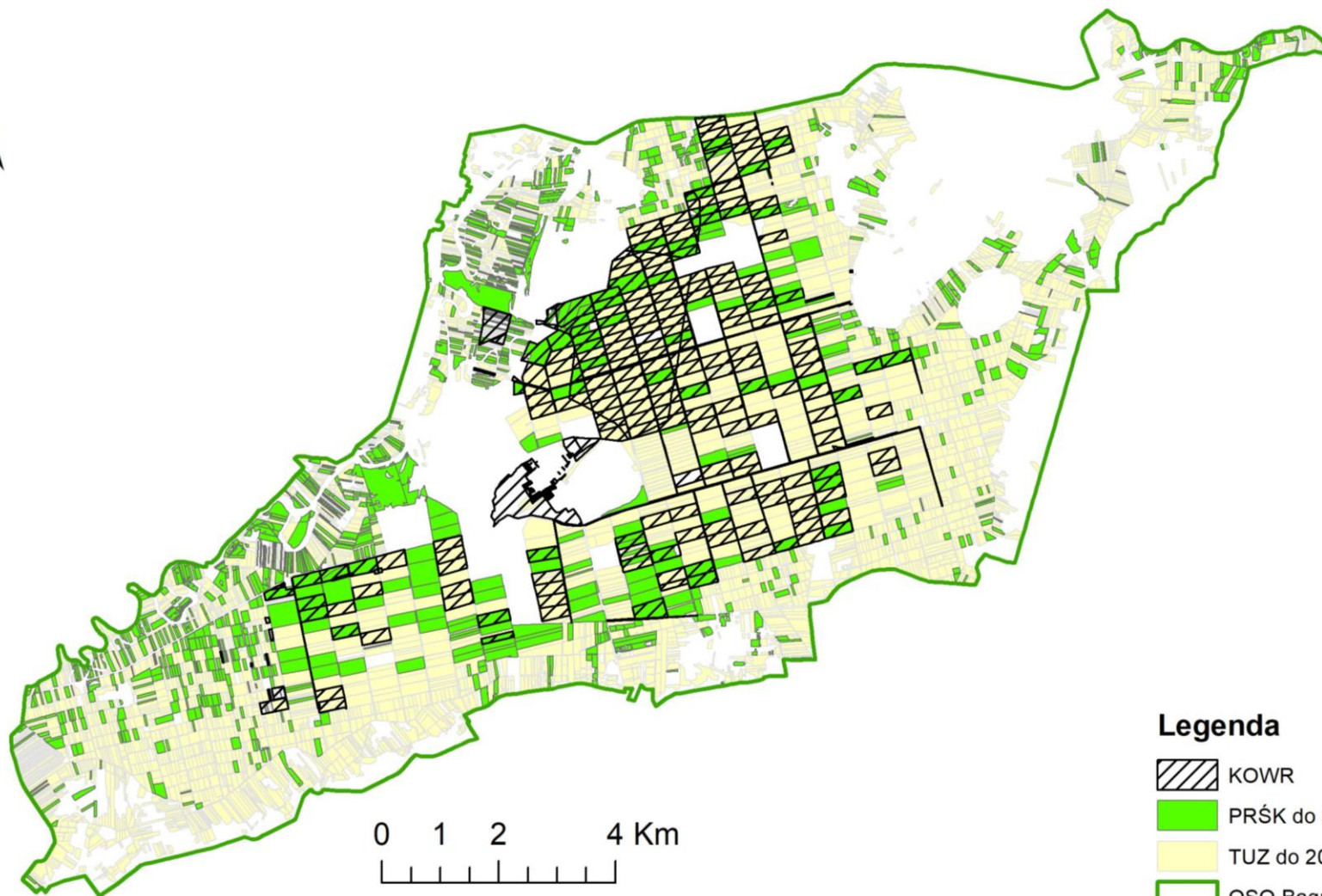
Struktura własność i programy RŚK

TUZ : 9145 ha
(ARiMR 2023)

KOWR:
1854 ha TUZ
(20%)

PRŚK:/ZRŚK:
2415 ha
26.4% TUZ
(ARiMR 2023)

Legenda

- KOWR
- PRŚK do 2023 ARiMR
- TUZ do 2023 ARiMR
- OSO Bagno Wiczna

Uwaga – niezgodna z prawem wodnym konserwacja urządzeń melioracji wodnych i obniżanie poziomu wody w siedliskach ptaków może wiązać się z **odpowiedzialnością finansową rolników (RŚK)**!

Wymogi dla wariantów wymienionych w § 3 pkt 1 lit. a–g oraz pkt 2 lit. a–g rozporządzenia:

„nie tworzy się nowych urządzeń melioracji wodnych oraz **nie rozbudowuje, nie przebudowuje i nie odtwarza** istniejących urządzeń melioracji wodnych, chyba że takie działania:

- a) wynikają z planu ochrony albo planu zadań ochronnych ustanowionych dla danego obszaru Natura 2000 lub
- b) dotyczą dostosowania tych urządzeń do potrzeb związanych z utrzymaniem lub poprawą warunków siedliskowych gatunków lub siedlisk, jeżeli takie działania zostaną dopuszczone, szczegółowo określone i uzasadnione przez eksperta przyrodniczego; „

Sankcje ARiMR 100% płatności RŚK!

WYSOKOŚĆ WSPÓŁCZYNNIKÓW DOTKLIWOŚCI UCHYBIENIA ORAZ WSPÓŁCZYNNIKÓW TRWAŁOŚCI
UCHYBIENIA STOSOWANYCH DO DOKONYWANIA ZMNIJSZEŃ PŁATNOŚCI
ROLNO-ŚRODOWISKOWO-KLIMATYCZNYCH

Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 31 marca 2023 r. w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Rozporządzenie MRiRW z dnia 8 marca 2024 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i szczegółowego trybu przyznawania i wypłaty płatności rolno-środowiskowo-klimatycznych w ramach Planu Strategicznego dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

Lp.	Rodzaj uchybienia	Współ- czynnik dotkliwo- ści uchybie- nia	Współczynnik trwałości uchybienia			Iloczyn współ- czynników dotkliwości uchybienia i trwałości uchybienia
			Odwra- calna krótko- trwała	Od- wra- calna długo- trwała	Nie- odwra- calna	
			1,25	1,5	1,75	
I. Interwencje wymienione w § 3 pkt 1 i 2 rozporządzenia						
Warianty wymienione w § 3 pkt 1 lit. a–g oraz pkt 2 lit. a–g rozporządzenia:						
1	Zastosowanie wałowania	50%	–	1,5	–	75%
8	Utworzenie nowych urządzeń melioracji wodnych oraz rozbudowa, przebudowa i odtworzenie istniejących urządzeń melioracji wodnych,	57%	–	–	1,75	100%

PZO - FV

Działania
ochronne

Struktura
roślinności

Wilgotność
siedlisk

Drapieżnictwo

Szansa dla ochrony siedlisk ptaków i lepsza przyszłość dla lokalnej społeczności

- Odbudowa infrastruktury hamującej odpływ;
- Zgodna z prawem konserwacja urządzeń melioracji wodnych;
- Pożądany udział użytkowania ekstensywnego w najcenniejszych siedliskach ptaków;
- Wykorzystanie gruntów Skarbu Państwa;
- Wprowadzenie czynnej ochrony w refugiach jako kompensacja utraty siedlisk na skutek intensywnego użytkowania;
- Kontrola, wsparcie i ewaluacja procesu realizacji zadań PZO.